

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 15. Moyses & Elias. Omnes in cœlo erunt sapientes, nullus illuc stultus intrabit. Hoc nostrum moueat desideriu[m], magis quam Socratis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

bunt, vt ne vnica illis desit virtus. In hoc mundo nullus tam perfectus, cui non desit aliquid: ille qui sapientia viget, salute laborat, qui sanitate gaudet valetudinis est instabilis: qui corporis gaudet elegantia, mentis inopia languet, & nunquam desit vnum nisi, seu fediquando effers aliquem, & alter bene dicit, (s) nihil ab omni parte beatum. In celo vero tam erunt omnes omnibus numeris absoluti vt nulli vel atomus deficiat, nec in illis omnibus erit, vel vnicum Sed, aut lacoma, sapientes, discreti, formosi, sani, prudentes, contenti, alacres, veri sine vero omnes. Erunt inquit Deus, *Germen plantationis mee opus manuum mearum ad glorificandum*; ad gloriam meam & ipsorum. Quando de limo terræ Deus hominem formauit voluit eum esse in honore non vulgari, omnium eum instituens Dominum creaturarū, & in eum finem ei preparauit paradysum voluptatis selectissimis herbis vermiculatum, vt ne vna de pulchrarum ac fapidarum numero deesset aduhenenda: *Plantauerat autem Dominus Deus paradysum voluptatis à principio, in quo posuit hominem quem formauerat. Produxitque Dominus Deus de humo omne lignum pulchrum visu, & ad vesendum suauis. Collocauit in eo hominem, quasi in throno regali (vt aduertit D. Chryl.) adduxitque ad illum cuncta animantia, vt Adamo iurarent obedientiam, & ipse vt suo rex moratus in palatio ac regno dominans, eis nomina imponeret, ac cuique suum assignaret officium. Idecirco cecinit in eius laudem David: *Gloria & honore coronasti eum Domine.* Si tales plantas, arbores tales, tanta pulchritudine, venustate tali plantauit Deus in paradiso hoc terreno ad gloriam & honorem lutei figmenti, tam hebetis, tam ingrati, quod illi eo in peccatum esset lapsurus, qualis erit Dei paradysus, quem sibi in honorem plantauit à principio eternitatis? Vis paradysus voluptatis, quis hortus deliciarum, quam arbores fertiles, quam visum recreantes, quam fructibus grauidæ, fructibus diuinis, fructibus celestibus exuberantes, ad Dei suorumque gloriam, laudemque sempiternam. *Germen plantationis mee, opus manus mee ad glorificandum.**

decere videbunt oculi eius, cernent terram de longe *Isa. 33. 17.* &c. *populum impudentium non videbis &c. Oculi tui videbunt Hierusalem habitationem opulentam, tabernaculum, quod nequaquam transferri poterit: nec auferentur clauis eius in sempiternum, & omnes furti-culi eius non rumpentur: quia solummodo ibi magnificus est Dominus noster.* Patet omnibus (inquit D. Cyril,) prophetam non loqui de terrena illa Hierusalem, cum hæc sæpe numero fuerit destructa, quæ populo nequam, gente scelerata, stulta, ac perfricta fronte notabatur iniquaritia. illa quoque Christus non apparuit formâ gloriosus, sed infami crucis supplicio inglorius. Loquitur autem de superna illa Hierusalem, de qua Apostolus: *illa qua sursum est, Hierusalem, &c. O. Gal. 4. 25* culi tui videbunt Hierusalem illam ter beatam, *Habitationem opulentam: vbi omnes diuitiæ, census, redditus Dei referantur: vbi paratur animæ gloria, quies corporis: ciuitas tam opulenta, quæ, ibi solummodo magnificus Dominus noster, ibi solummodo.* Vidisti & miratus es quam profusus Deus in hominis creatione, quam magnificus in mundi productione, quot opera in eo præclara condidit: vt stupens exclamet David: *Quam magnificata sunt opera tua Domine!* Omnia autem hæc puluis, misera, nihil sunt: *Ibi solummodo magnificus: quia ibi solummodo sunt ea dona tanto Domino conformia.*

Duobus modis dicitur Rex magnificus: vna, I. quia magna sunt ea quæ largitur, respectu eius Dupliciter qui ea recipit, proinde dicitur rex ille magnificus, qui mille ducatos aureos daret cuidam, cui tur rex viginti plus satis essent. Alio modo: quia id quod esse maderat, conuenit regali suæ dignitati, ac maiestati: *magnificus.* proinde magnificum se Rex affluens ostendit, centum ac viginti septem Prouinciis Dominus in illo celeberrimo conuiuio, vbi tam cibi quam mensæ, quam abaci, quam vasa, quam dona, quæ manilia talia fuerunt, qualia describit Spiritus S. *Intra magnificentiam principalem.* In hoc mundo est Deus magnificus, si consideremus ea quæ tribuit, & disponit in ordine ad hominem cui licet sit puluis ac vilissimus vermiculus quæ capiti, cuique sufficit fossa tumulus octo palmorum longitudo, & duorum latitudinis, erexit domum amplissimam, totum scilicet mundum tecto illo superiori tot stellis rutilant, maioribus, ac minoribus: circuminctum & cum ei panis frustum sufficiat, sudore vultus sui excoctum, illi tot fructus, aues, animalia, pisces, flores, fontes ministrant. O quæ magnificentia! *Aperis tu manum tuam, & implet omne animal bene dictione.* *Ps. 144. 16*

Attamen non fuit in his Deus magnificus in ordine

(2) Que
auac hab
lari cessa
tas de so
las peras,
que nola
ye vo pe
rentis
alla.

Gen. 1. 3
aduenenda: *Plantauerat autem Dominus Deus paradysum voluptatis à principio, in quo posuit hominem quem formauerat. Produxitque Dominus Deus de humo omne lignum pulchrum visu, & ad vesendum suauis. Collocauit in eo hominem, quasi in throno regali (vt aduertit D. Chryl.) adduxitque ad illum cuncta animantia, vt Adamo iurarent obedientiam, & ipse vt suo rex moratus in palatio ac regno dominans, eis nomina imponeret, ac cuique suum assignaret officium. Idecirco cecinit in eius laudem David: *Gloria & honore coronasti eum Domine.* Si tales plantas, arbores tales, tanta pulchritudine, venustate tali plantauit Deus in paradiso hoc terreno ad gloriam & honorem lutei figmenti, tam hebetis, tam ingrati, quod illi eo in peccatum esset lapsurus, qualis erit Dei paradysus, quem sibi in honorem plantauit à principio eternitatis? Vis paradysus voluptatis, quis hortus deliciarum, quam arbores fertiles, quam visum recreantes, quam fructibus grauidæ, fructibus diuinis, fructibus celestibus exuberantes, ad Dei suorumque gloriam, laudemque sempiternam. *Germen plantationis mee, opus manus mee ad glorificandum.**

Ps. 1. 6.

Examinemus paululum cum D. Cyrill. verba *Isaie* quæ superius strictim citauimus, qui hoc idem nobis alijs terminis insinuat: *Regem in*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ordine ad se, cum quicquid dederit, tanto fuit illo minus, vt dicat Spiritus S. quod fuerit instar

Sap. 11. 23.

guttae in comparatione totius Oceani: Sic est ante te orbis terrarum, & tanquam gutta voris antelucani. Et quicquid esse habet, est coram eo, ve-

Isai. 40.

lut solis atomus, imò minus. Quasi non sint, se-

17.

sunt coram te. De verò magnificum ostendere, supremæ illi referuavit ciuitati, vbi munera magna sunt, etiam cum ipso Deo collata: quia quod ibi largitur, tantum valet quantum ipse. Dat suam essentiam, suum esse, suam bonitatem, suam æternitatem, suam gloriam, proinde totum, vt diximus. Ita hoc est, esse magnificum. Magnificus fuit Deus Salomoni: cui tantam infudit sapientiam, vt sacra testetur pagina: Omnes Reges terra

3. Reg. 10.

24.

desiderabant videre faciem Salomonis, vt audirent sapientiam eius. Verumtamen magnificentia fuit hæc, respectu exiguitatis Salomonis. Ibi verò sapientiam docebit nos infinitam, in cuius comparatione, omnis Sapientia Salomonis, omnium philosophorum, imò ipsa Supremorum Seraphinorum naturalis scientia, ignorantia reputatur. Magnificus fuit tantam tribuens Iudich pulchritudinem, vultusque elegantiam, vt cunctum raperet in imitationem exercitum Assyriorum: Ibi erit magnificus: tantum conferens venustatis splendorem, vt beatorum minimus pulchritudine longè antecellat solis, lunæ, stellarumque venustatem. Tandem, quam hic Deus ostendit magnificentiam, licet magna sit, nullum mihi reperies, qui sit eà ex omni parte satiatus: omnia sunt paupertas, indigentia, calamitas, quibus mundus abundat. Ibi verò ita magnificus erit, vt nequeat homo quidquam expetere, quod non habeat: Ibi summus magnificus est Deus noster. Et quod præ cæteris illius commedit loci felicitatem, hoc esse censimus, quod status ille futurus sit æternus, qui finem numquam sit habiturus, Tabernaculum, quod nequaquam transferri poterit. Hic nulla bona fors, nulla prosperitas, adeo constans, quæ mutabilitati non subijciatur alteranda.

34

Præfati sumus, quod Sancti illi prophetae Ezechiel & Ioannes, viderint hanc ciuitatem sitam in quadro: figura verò quadrata symbolum est firmitatis seu soliditatis: Mundus rotundus est, qui numquam sinit, & extremo digiti propulsus voluitur instar rotæ. Fortunam rotæ in nixam depingis, quæ semper voluatur. Imò de sole testatur ipsa veritas: In circulos suos reuertitur. Quia quicquid præ oculis terminus, figuram quasi habet circularem, motu aptissimam. Cæleste verò futurumque tabernaculum tanta soliditate firmabitur, vt numquam immu-

Zec. c. 1. 6

retur. Hoc de illo protulit Apostolus: Tabernaculum quod fixit Deus, & non homo. Nequit homo imbecilis opus ædificare adeo solidum vt dissolui nequeat: nec valent manus hominis tam firma, ac radicata iacere fundamenta, vt aliorum manus ea erueret ac euertere non posse videantur. Hæc perito Ciuitas, adeo solidis nixa est fundamentis, vt opus manuum Dei, quæ petram statvere possunt adeo constanter ac securam, vt tota licet confluat in vnum gehennæ, dæmonumque fortitudo, eidem præualere, eamque dissolueret, nec in vnicuique puncto posse Christus affirmari. Imò hac de causa (præter dicta superius) debuit Apostolus supremum illud palatium vocare, Domum non manu factam, æternam in caelis.

Hoc de illo protulit Apostolus: Tabernaculum quod fixit Deus, & non homo. Nequit homo imbecilis opus ædificare adeo solidum vt dissolui nequeat: nec valent manus hominis tam firma, ac radicata iacere fundamenta, vt aliorum manus ea erueret ac euertere non posse videantur. Hæc perito Ciuitas, adeo solidis nixa est fundamentis, vt opus manuum Dei, quæ petram statvere possunt adeo constanter ac securam, vt tota licet confluat in vnum gehennæ, dæmonumque fortitudo, eidem præualere, eamque dissolueret, nec in vnicuique puncto posse Christus affirmari. Imò hac de causa (præter dicta superius) debuit Apostolus supremum illud palatium vocare, Domum non manu factam, æternam in caelis.

Hebr. 8.

Sed quod maxime proposito nostro conuenit, id est, quod addit Propheta: Populum imprudentem non videbis. Notat noster Forenus, alios legere, nec malè: Populum imprudentem non videbis: quia verbum Hebraicum, vtrumque significat: q. d. Nullus ibi vagabitur stultus, nentis neque furiosus, & nomine imprudentis comprehendit omnes defectus in quos cadit, qui libet imprudentia. Ni fallar hoc Christus insinuat illa parabola de virginibus, solæ quippe prudentes admittæ fuerunt ad nuptias illas cælestes, à quibus imprudentes ac fatuæ clausis ianuis repulsæ, vt earum nulla ingrederetur: sed nec cæleste palatium quisquam fatuus, ac tam imprudens subintrabit, qui sibi de oleo providere negligit imprudenter, & quæ pro sponsi ac sponsæ aduentu æstimantur necessaria fatuus aspernatur: illi inquam, quibus similes Moyses indigitar rationis impotes: Gens absque consilio est, & sine prudentia, utinam saperem & intelligerem, ac nouissima providerent. Ita vt nullum ibi offendas phreneticum, vitio mentis capum. Populum imprudentem non videbis. Omnes sapientes ob altissimam Dei cognitionem, & Angelorum omnium, colorum, stellarum ac creaturarum scientiam. Sapaces in disponendo, prudentes in agendo, discreti in ratiocinando. Quid tibi arbitris agendum, vt tali gaudeas societate? Hoc vnum inter cetera maxime hominè delectat, conuersari, agere familiariter cum viris litteratis, ac scientia præclarissimis (inquit D. Hieron.) eorum audire rationes acutissimas, discursus subtilissimos, ab eius pendere ore, quo rosas, quo gemmas, quo flores effundit. Ob hoc depingunt Herculem infinita populi multitudine circumdatum, quam inauribus alligatam post se quasi vincitram attraherebat, sapientissimus enim colebatur, ac lepore

Isai. 33.

Dent. 31.

Populum im-

prudentem non videbis.

Epist. ad

Paulum.

„ vides veneranda corpora, & si ea videres, non
 „ nisi ossa arida cerneres, licet summa digna ve-
 „ neratione, nulla tibi exprimet lingua, nec ocu-
 „ li videat, quid esses acturus, si hic viui coram
 „ assisterent? Quid igitur tibi expedit facere, vt
 „ eos viuos cernas & gloriosos, vbi vicinus eo-
 „ rum consorcio fruieris, eorum gloria lætaberis,
 „ & perfecta te diligens charitate? Illic Paulum
 „ videbimus (sibi Chrylost. app'audit) cum Pe-
 „ tro in Sanctorum choro corp'is eum existentem,
 „ & presidentem, gemināq; illic dilectione frue-
 „ mur. Si enim cum hic esset, vsque adeo dilexit
 „ homines, vt eum dissoluit ex animi proposito, &
 „ cū Christo esse cuperet elegit hic esse: multo ma-
 „ gis illic feruentiore amorem ostendet. Non enim
 „ in illis defertur charitas, sed est aucta perfe-
 „ ctior. Sapius memini eius, quod refert Plato
 „ de Socrate, quem vt perfectissimum sapientia
 „ exemplar omnes colunt, quod morti proximus
 „ præsentibus suauioribus verbis solabatur eos ad a-
 „ nimum mouebat a laetitate, ac volebat vt sibi mor-
 „ rienti inuiderent; quod hinc discens, in altera
 „ vita visurus esset eminentes illos duces Vlyf-
 „ sem & Palamedem, aitque: *Ad excelsos illos vi-
 „ ros pergo.* Eodem modo refert de altero philo-
 „ sopho Arcadiae Cyrcida, quod lecto decubens
 „ iam quasi balbutiens & interclusa voce, vultu ad
 „ hilaritatem composito ac sereno, circumstantibus
 „ valedicens ait: *Latus morior quoniam ad eum
 „ me locum confero, vbi videre & alloqui potero Py-
 „ thagoram inter philosophos, & Homerum inter Pœ-
 „ tas.* O pudor, o confusio Christianis, qui so-
 „ cordes nec ad hæc attendūt, nec his mortis do-
 „ loribus angustati se solantur, nec ad tantæ glo-
 „ riæ excellentiam, ac beatorum consorcium luctu-
 „ sum dirigunt cogitationes.

§. 16. Apparuerunt Moyfes & Elias: tes-
 tes personæ Christi Domini nostri conuention-
 tes.

36 **A**liud nobis innuntiat Euang. lista de hoc
 statu felicissimo, ex eo quod Christo comi-
 tes apparuerunt Moyfes & Elias: Ne granioribus
 illis ac subtilioribus tempus iteramus difficulta-
 tibus, quas circa hoc emittant Sancti. Moyfes
 mortuus erat, & credunt aliqui eum à mortuis
 suscitatum, non in vita immortalis, sed mortali
 eandem, vt huic spectaculo ad paruum moram
 interesset, tamquā testis, sicut ex aliorum senten-
 tia, multi in Christi resurrectione de sepulchris
 surrexerunt vt Christi testarentur resurrectionē,
 & demum mortui sunt, & hoc Deus sapius se-
 cit ad honorem suorum electorum. Per calum-

niam accusat Rex Poloniae Boleslaus illustrissi-
 mum Episcopum Stanislaum Iatrocini, quasi a-
 grum Petri cuiusdam occuparet, quem Ecclesie
 suæ nomine coemerat, cuius pretium non sol-
 uisset, cum id nec tabulis probare possit, & tes-
 tes veritatem dicere vererentur. Petrus vero a-
 gri venditor iam dudum obierat, sepultusque
 putnerat. Pijssimus Pōtiffex, ac iustus pagi pos-
 sessor, post obitum Deo incruentum sacrificiū,
 ad tumultum fiducia plenus ire festinat, Petrum
 ex nomine Dei inclamat, iubet surgere redimi-
 uum, & irrefragabile dare testimonium verita-
 ti. Prodit de sepulchro Petrus, ad Regis tribu-
 nal se sistit, coram omnibus fatetur sibi ab Epil-
 copo persolutum agi pretium, quo dicto rursus
 obdormiuit. Idem Deus dignatus est operari
 ad gloriam S. Antonij Paduani, quo Lisbonæ
 agente, pater eius mortis reus condemnatur cū
 alijs suis famulis: illi enim cuiusdam viri e-
 dem imponebant. Illico D. Antonius ad sepul-
 chrum tendit defuncti, & presentibus ipsis iu-
 dicibus, ipsum ad vitam tenocat, vt patris, fa-
 mulorumque testaretur innocentiam, quo peti-
 to sepulchrum repetijt. Similiter & inuidus
 Christi Martyr Mercurius de cineribus exsurre-
 xit ad preces S. Basilij Magni, vt Imperatorem
 Iulianum Apostatam transduceret, pro vt eun-
 dem lancea sua transfodit, & demum requieuit.
 Qui hoc in electorum suorum agit nominis glo-
 riam, ne miremur, quod hæc egerit ad suam glo-
 riam maiestatis.

Eodem modo credūt resurrexisse ac apparuif. a In r. 17
 se Moysem: ita tenet D. Hieron. a. & clarè ex-
 pressit D. Damascen. b. At D. Thom. c. opinatur b. Orat. 10
 quod tunc Moyfes apparuerit, sicut in hac vita Transfig.
 nobis apparent Sancti in corpore pharastico for-
 p. 3. 2. 4. 1.
 mato ex aere. Sicut etiam apparent Angeli. Ita a. 3.
 sentit D. Aug. d. enarrans historias lectu dignif. c. L. de eu-
 simas: Concedamus quomodo eumq; fuerit: hoc ra pro-
 certum est, quod apparuerit ibi Moyfes, & cre-
 mortuis
 dunt Tertullia. e. & Orig. f. & Irenæ. g. quod hæc ad Pau-
 occasione cōpleuerit Deus id, quod Moyfi à tot linum. e.
 annis promiserat. *Posteriora mea vid. bis*, quod h. 10. 11. 11.
 gnificabat, quod proprijs oculis videret Deum: d. L. contra
 inca. natum. Pariter manifestum est, quod ap-
 paruerit Elias, qui nec erat, nec adhuc mortuus 22.
 est, sed Deus eum incolumem conseruat vt in e. Ho. 11.
 mundum reuenerat temporibus Antichristi, vt in Exod.
 eundem sua predicatione confutet, quem Anti-
 christus afflicto martyrio, vt D. Ioannes in sua contra
 vaticinatur Apocalypsi. Itaque duo apparuerunt *hæreses*
 (asserit D. Damascenus) viuis viuis & alter mor-
 tuus, vt omnes nouerit, quod ille Dominus, qui loca cit.
 cos